

Fulls de la Revista

Sumari

*Espais Euclidians Finites
De Dur Metall*

RAMON CARBÓ-DORCA

Poemari de la fageda

RICARD CREUS

Sota l'ombra de Boris Vian

MOISÈS DE PABLO

Imprevisió de riscos

JORDI CORNELLÀ

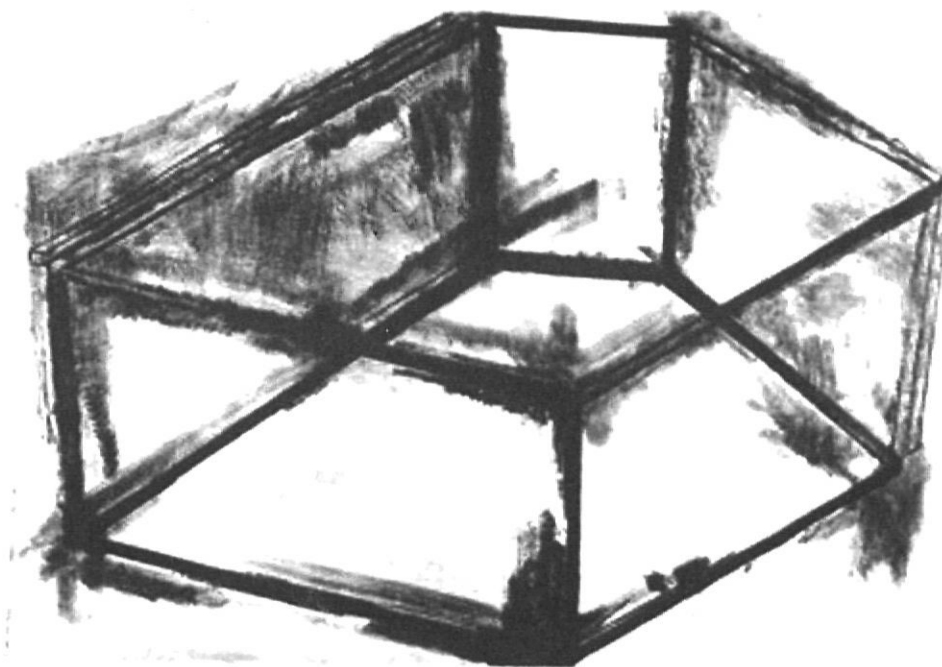
Marques de biblioteca

JOAQUIM ROSA



Les il·lustracions d'aquests Fulls són uns gravats de l'escultor José Pedro Croft, cedits amablement per Tristan Barberà Ediciones de Barcelona.

José Pedro Croft, escultor, va néixer a Oporto el 1957. Té obra en col·leccions públiques com la Fundació Gulbenkian de Lisboa, la Fundação Luso-Americana para o Desenvolvimento, de Lisboa, el Ministeri de Cultura de Portugal, el MNAC Reina Sofia de Madrid, la Fundació La Caixa de Barcelona i el Sammlung Albertina de Viena, entre moltes altres institucions. Ha fet exposicions individuals i col·lectives a galeries d'arreu del món.



Espais Euclidians Finites De Dur Metall

Ramon Carbó-Dorca

Forn

Vèiem l'aura dels núvols encapsada en el glaç dels nostres ulls.

Sentíem el fum dissoldre's dins les ales del corb.

En va, les crestes i la flaire mustiga dels fils daurats del ponent, limitaven horitzons, traçaven línies de fuga sintètiques.

Camins de foc refets pels astres resplendents d'isocronia amfibia, fútils flocs de faig retallats per mestres d'aixa,
o per calafats cabdals sobre el melis polit per l'austre
i el xaloc, blaus euclidians, mars, verins de marbre roent.

Món

Descalçant les arrels del murmuri dels ocells del vent,
morírem de goig veient com l'espai conglomerava deus,
era un trencadís virot planejant pels endins dels afores,
pel regne de l'espant, en llac de sang innocent coagulada.

Veiérem avets en el pol llunyà, planura de ferro roig de vinassa,
pic ribetejat de forats encarcerats, connectors entre parts
de l'abisme i punts singulars eixint de la runa fosca, astre
on diuen que és granat el gris perfum de l'àcida salmorra.

Torn

Secretament, secretament entràrem pels finestrals sagrats
que porten enlloc, emmanillats amb cintes sense retorn,
bandes de titani buides de dret i revés, camins torçats,
embotits de fosc foc de lluernes, vers vitralls translúcids.

Sorgírem en les estances vidrades on el cub ja neix sol
d'entre les algues del record, retolat amb ambre inseminat
i tubs de neó violats per l'estructura infinita d'un temps,
encunyat en enclusa de sílici i reblat amb mall de destí.

Jorn

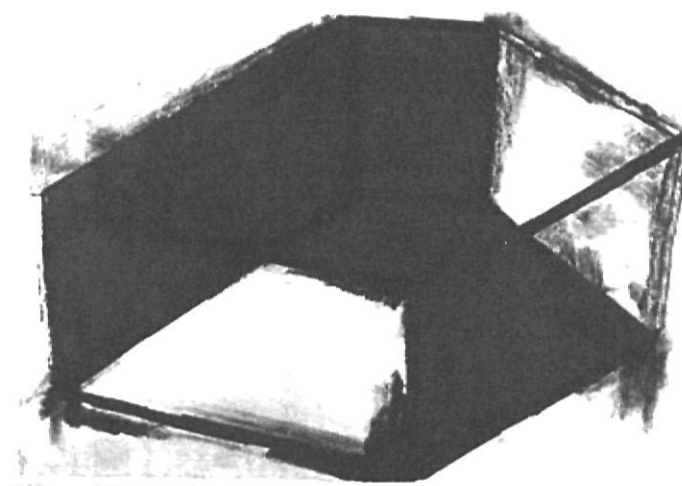
Semblant a un riu de lava, bullint en el cercle del final
dels dies continguts en el bategar somort d'una platja,
blanca escuma del llom de l'onada, afeblits pel rectangle
salat, lliscàrem entre dos fines làmines de ferro segat.

Anant mar endins d'un cor esquematitzat pels estigmes solars,
inferit pels exilis de l'espai i les dimensions, línia, punt,
geodèsiques retorçant-se en els entorns de les mareas,
sinclinals del son, pous sens fons on les partícules no són.

Tro

Ara! Va dir-se. Avui! Digué a l'ombra del caminant. Demà!
Xiscà dins l'aire encalmat de la badia, vora port estalvi.
Barca avarada dins fangs gravitacionals, sorra de diamant,
segura derrota, era en cert camí pels salts d'aigua del canyissar.

Ple de mans tallades, el vímet sorneguer l'aturà. De sobte
digué, sol, fermat pels lligams de l'odissea del pensament:
posant posat de mans entrecruades on els nusos es desfan,
podré penedir-me, inconfés de fosca multidimensional.



Port

Primer era l'espai que no era, i ara és, envoltat pel filferro
de l'ésser. Després serà comprimit dins l'entorn del no-res
i cap el tard repassar del temps, sorgirà connectat, cert,
metàl·lic, incert, metal·loide, cert, ceràmic, incert, fàl·lic.

Propers a la defallença dels cossos i les piràmides, regòlit
bru sortint d'un baf somer, som els dissenys dibuixats
a la vorera del mar, allí on les onades del temps trepitgen
les llunes dels bassals de basalt fos. Som negre carbó, tubs.

Nord

Venim, anem, tornem, sortim, endins, endins entrem, ara
ja no som pas fora del paral·lel doll de l'alzina i l'olivera.

Doncs, ara, soterrat el vici de viure, anem en sarcòfag
tintat, lliures, de sol a sol, engegats per la temuda llibertat.

Coberts per l'aigua de l'abisme ens abstenim d'entrar en batalla.
Els vilatans, però, que malviuen sots el color terròs dels teulats
de les cases, somien amb els ordenats feixos de l'armellada,
tot manllevant l'escata del llom del marbre i de l'oblada.

Llar

Sigui el que sigui el que s'acosta pausat pel corriol: pols, verd
volant en l'entramat de caps sense fons, voleiant blau
endins, amb tendres filaments ordits amb sucre de la mar...
Va dintre el futur, creuant cingles i matolls, a peu de camí.

Som magnòlies, llorers florits de mala terra d'ametllers.
Paisatges dibuixats som, secrets, congelats en l'instant de
l'última campanada tocant a mort, fums d'olors, matinada,
serres de vellut, trulls voltant pel pas asserenat de l'ull,
que tot ho veu, del sol.

Raó

El fet d'haver emprat vuit octets per a la construcció d'aquest recull de poemes no és casual, ans correspon a un ben calculat nombre total de 64 línies, tantes com el d'hexagrames que constitueixen l'eix central del *Llibre dels Canvis* xinès, l'*I Ching*, un text per endevinar el futur construït ara farà uns 3.000 anys.

A cadascun dels octets se li ha donat un títol monosil·làbic en català i el més semblant possible en anglès, de manera que quedin agrupats així:

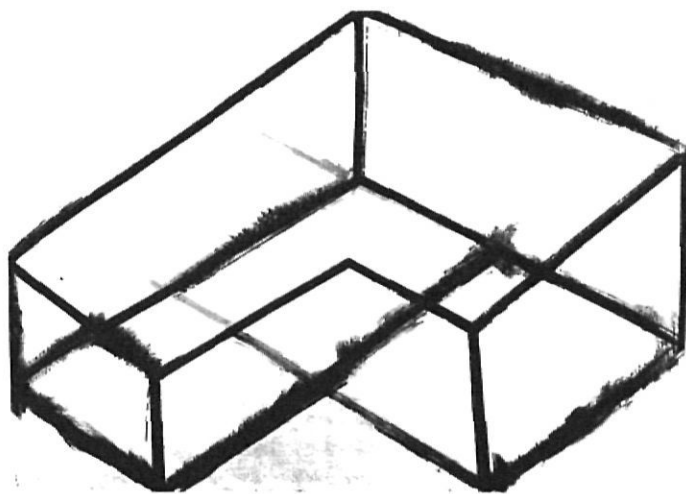
Forn
Torn
Tro
Nord

Món
Jorn
Port
Llar

Els títols, doncs, observats d'aquesta manera també formen un poema per ells mateixos.

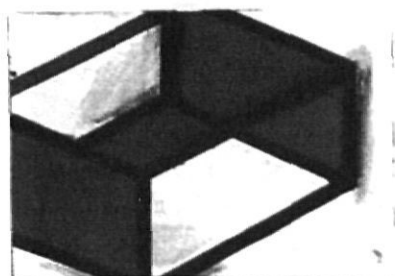
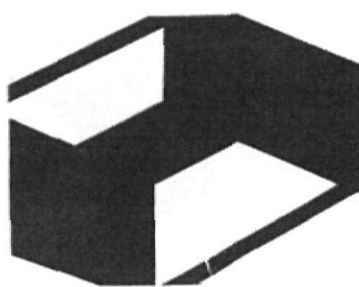
El contingut dels vuit octets està inspirat per l'anàlisi i la visió ulterior d'uns gravats de l'escultor portuguès José Croft; una vegada es transformaren dins la meua ment en un seguit d'imatges abstractes i deliquescents alhora. Aquest procés dinàmic mental m'envià a considerar que, per explicar-me-les, era preceptiu escriure un text críptic i alhora eufònic, a l'estil del *trobar clus* occità i amb reminiscències manllevades de Saint-John Perse. He volgut construir un discurs poètic on els mots fossin un cant a l'estructura de l'espai i el temps, conjugats al gust einsteinià; un treno dedicat al fet cabdal de l'existència de la conformació de l'espai-temps, associada alhora indefectiblement a l'essència de l'ésser de la matèria.

Així que, en els octets, hi trobareu al·lusions constants a les connexions dels elements de l'espai amb el temps i alhora amb els dibuixos d'en Croft, gravats amb planxes de dur metall, traspassats sobre el paper. És per això, per tant, que també hi veureu aquests



l·ligams entre la matèria tova i el metall en llegir els versos. Llegiu-los també, si voleu, amb veu tronant i a l'aire lliure, un dia de tramuntana o de tempesta. Torneu-hi tantes vegades com faci falta, fins trobar-hi el ritme adient. Veureu que, en alguns moments de l'assaig poètic, en el text tant hi ha encastat el tic-tac dels rellotges de pèndol com el vertigen dels abismes dels espais infinitodimensionals.

La radiació i la matèria conformen al seu voltant el temps i l'espai, i recreen els paisatges. Encara que aquests hi siguin absents, o representin la planura dels deserts o la dels camps de blat o el baf de totes aquestes coses que veiem, recordem, àdhuc



imaginem. Els gravats d'en Croft són tot això, però també espais buits que conviden a entrar-hi, o esperen oberts als quatre vents la nostra entrada. De vegades en sortirem, de l'estructura euclidiana; d'altres ens hi quedarem a dins per sempre. Corrent pels passadissos que s'obren i es tanquen en les capses multidimensionals, tal com hem vist amb la visió de la ment, que són més enllà del paper. Passarem, pot ser, una vegada i un altre pel mateix lloc de les catifes fetes amb metalls exòtics polits, dins les estances sense endins ni enfora, sense començament ni fi, encadellades amb conformitat a les topologies de les cintes de Möbius.

Vius com estem, tot fent aquests possibles recorreguts, ens imaginarem, tard o d'hora, ultra els colors aspres i duals d'en Croft, les previsible alenades de plausibles explosions de blaus i verds, amagats allí on els pous d'energia infinita s'amaguen rere els filferros de les existències pausades dels volums i de les formes. Només ens cal pensar en l'existència i el no-ésser, amb la vida i la mort; que, al cap i a la fi, són els únics referents admissibles de les nostres reflexions.

Tècnicament, l'escrit ha volgut ser una meditació sobre les formes d'en Croft, però és més que tot això. És una cavil·lació sobre la natura del que veiem a la natura, sobre la forma i la matèria, sobre l'espai i el temps, sobre el paisatge dels afores i els averanys dels pensaments que portem a dins. És una constatació del pas del temps, de l'estructura de la matèria, de com veiem l'univers, de les formes que podem descriure dins de la matemàtica, la geometria i la topologia. És, finalment una paràbola sobre el significat impossible de la vida i de la mort, que comença a insinuar-se en el primer octet i es desvetlla a l'últim. És una descripció dinàmica del món, que es presenta congelada en uns quants quadres, encapsats dins de les formes geomètriques d'en Croft.

L'escrit s'ha portat a terme iterant la versió catalana amb la versió anglesa, de manera que la traducció sigui el més fidel possible i alhora no perdi la música en passar d'un idioma a l'altre. Hi ha coses que s'han traduït a l'anglès de manera que, tot assemblant-se al català, siguin també integrades dins del ritme de la composició de l'octet corresponent. Hi ha, però, elements impossibles de conservar en ambdues parts, òbviament. Aquests elements estan constituïts per l'essència de les paraules que en català tenen significats completament diversos, tal com *granat*, que en pot tenir-ne quatre, o talment com *lluema*, *derrota*, *mabre*, *oblada*,... que en tenen dos. Tals mots s'han escollit a la mida del text, a fi de donar-li l'ambigüitat adient.

No s'acaba aquí la intenció de l'autor. El treball també s'ha integrat en l'assaig, ja posat en pràctica anteriorment, de fusionar el llenguatge dels termes científics dins un ambient poètic. Així, en el text hi trobareu: *isocronia*, *amfibi*, *euclidià*, *connector*, *punt singular*, *titani*, *silici*, *geodèsica*, *sindinal*, *gravitacional*, *multidimensional*, *metal·loide*, *regòlit*... Aquest últim mot mereix un apart, donat que no l'he trobat en cap diccionari català: *Regòlit* és l'anglicisme que hom pot emprar per referir-se a la pols que envolta el sol de la lluna i altres astres.

Referències a termes alquímics, com l'ala de corb, o a sistemes religiosos orientals, com les mans tallades del davantal de Kali o els *mudres*, els gests de les mans formant nusos dels ritus hindús o de les estàtues búdiques, hi són presents per arrodonir les connexions entre el coneixement nostrat i les idees importades de cultures alienes. Per donar un contrapunt exòtic als paisatges mediterranis i a les natures mortes, tant de mar com de muntanya, descrits en el text.

Ramon Carbó-Dorca

